

Det 2. kapitel fra Carit Etlars roman "Smuglerens Søn" fra 1839.

Juleaftenen.

En af Poul Steffensens tegninger til kapitlet
i Pios udgave fra år 1900

Dette er det 2. kapitel fra Carit Etlars roman "Smuglerens Søn" fra 1839.

Læser! har Du nogensinde seet Vesterhavet, eller hørt det brumme op naar en Orkan foer hen over dets Flade og pidskede Bølgerne ind paa Revene og Kysten med et Hvis der lød milevidt op i Lynglandet? - Du maa have været derude, for at kunne gjøre Dig noget Begreb om den Vælde, den ubeskrivelige Magt der ligger gjemt i disse to Elementer, naar de kæmpe mod hinanden; thi jeg forsikrer Dig, at hverken Kallebodstrand, Toldboden, eller Lange Linie kan give et Billede, som i mindste Maade svarer dertil. Det er hist, paa dette Hav, paa den nøgne, skallede Kyst det skummer imod, at der jenvlig foregaar Scener, som bevæge og røre endog den koldeste Iagttager, og som ret formaae at ryste Hjertet i dets inderste Grundlag. Historien beskriver dem vel ikke, ingen Analer omtaler dem, men spørg ham, hin mørke, solbrændte Fisker, hvis Haar er blevet graat mellem disse Skjær, som daglig vover Livet i Kamp mod Storm og Sø, for at aftvinge Havet en sparsom Føde til Hustru og Børn; han alene kjender dem, i hans Bryst slumrer Mindet og Bevidstheden om mangen herlig Daad, mangent rædselsfuldt Moment, som kuns Himmel og Hav, og Ham der er over Begge, vare stumme Vidner til.

Paa en kold og stormfuld Vinterdag sidst i December Maaned bedækkede Iis og Sne Jorden. Nordsøen rullede hult, idet dens Bølger kæmpede med store, tykke Iisflager, som svømmede omkring paa dem i brudte Masser. Det var hen paa Eftermiddagen, Solen var endnu et Stykke oppe paa Horizonen, men den saae ud som en stor, rød Ildkugle fra den Mængde af mørkegraa Skyer der omfattede den. Noget borte fra Strandkanten, paa en Bunke opskyllet Tang og Søgræs, som nu skjult af Sneen dannede en lille Bakke, stod et rankt, ungt Menneske, lænende sig til en Baad der var halet op og gjort fast paa Landet. Ved Siden af ham laae en stor, langhaaret Hund, med sorte, stærktbyggede Been, den betragtede med kloge og spillende Øine sin Herre, som om den vilde udforske Aarsagen til hans længe Dvælen paa dette eensomme Sted. Mennesket saae ud til at være en Sømand, idetmindste bar han samme Dragt som den Søfolk og Fiskere bruge paa Vestkanten af Jylland. Hans ene Haand hvilte under Pijækkerten paa Brystet, den anden i Lommen, og kun det fyrige, mørkeblaae Øie, som glimtede frem under hans laadne Hue, og stirrede ud paa Søen, bort mod det uendelige Fjerne, hvor Himmel og Hav sank til hinandens Bryst, forraadte at det smukke Billede havde Liv. Efterhaanden blev hans Ansigt mere Levende, hans Læber bevægede sig, han udstødte Ord: - "Jo!" hviskede han med en bestemt Mine - "det er saaledes som jeg tænkte; Skibet stævner herind efter, om en Time er Solen ned, de ville drive paa Revene, de kan ikke klare dem længer". - Nu saae man langt borte paa Søen, det hvide Punkt, som var Gjenstanden for hans Betragtninger, det hævede sig og sank med Bølgerne, og der maatte et øvet og kyndigt Øie til, for at skjældne denne ubetydelige Prik fra de mange Maager og andre Strandfugle, som i alle Retninger med hæste og ængstelige Skrig søgte ind mod Landet. Efterhaanden som Solen gled ned bag Havet og Mørket tiltog, blev ogsaa Kulingen stærkere, det trak op til Uveir. Store, tunge Skystrimer samledes dybt nede paa Himmelen og udbredte sig der med en ilende Fart. Hvide Skumtoppe fløi hen over Bølgerne, som hævede deres sorte Rygge høiere i Veiret og talte sammen i et dybt, høitideligt Sprog, medens de væltede sig ind paa Revene med en overdøvende Susen. Havet blev ganske mørkeblaat. Orkanen begyndte. Skibet nærmede sig imidlertid mod Landet, og de lange smækre Spiir der hævede sig over dets mørke Skrog, begyndte at blive synlige inde

i Kimingen.

Rolig havde Jan - - saaledes hed det unge Menneske - - været Vidne til Uveirets Begyndelse, hans erfarne Blik saae den Fare som den fremmede Seiler svævede i, ved at nærme sig den ubekjendte Kyst, han vidst at den maatte gaae under mellem Revene, det var umuligt længere at holde sig ude fra dem, den hylende Storm som bar ind mod Landet tilintetgjorde alle Anstrængelser. - "Det er dog Skade at saadan en kjøn Skude skal forgaae", hviskede han for sig selv - "see blot hvor stolt den reiser sig og hvor let den fører den svære Præs af Seil, som de for længe siden burde have bjerget. Var Fader ombord kunde han maaskee klare dem endnu, men paa den Maade de lade staae til, maae de absolut gaae under". - Han stod nu ikke længer som Tilskuer paa Bakken. Han løste Baaden, og skød den med Kæmpekraft ud af det frosne Sand, ned i Søen. Endnu nogle Øieblikke betragtede han opmærksomt den Retning Skibet løb for, trak sin Bais af, steg ombord, og fløjtede ad Hunden. Det var som om hunden fattede hans Hensigt, thi den sprang med et dygtigt Sæt op til ham, og lagde sig med Forlabberne paa Toften ved hans Side, idet dens funklende Øine urolige fløi omkring og vexelviis betragtede ham og bølgerne, som sprøitede op mod Forstavnen. Jan klappede den kloge Hund og bandt en Line fast til Ringen i dens Halsbaand. Derefter greb han en Aare og stagede sig med et agtsomt og speidende Blik ud igjennem der første Rev.

Det fremmed Skib havde allerede nærmet sig Landet saameget, at Besætningen ombord mærkede til Grunden, og af og til hørte de frygtelige Drøn af Brændingen naar Søen brødes inde paa Skjærene; de anede forsildig den Fare som deres Uvidenhed havde styrtet dem i. Alt blev i en Fart belaaet og opgivet, i Mersseilene toges Reb, og der indtraadte nu en taus, forventningsfuld Stilhed paa Dækket, i hvilket ingen anden Lyd hørtes end Vinden som peb igjennem Tagelagen, og Søen som tørnede mod Forstavnen. Matroserne vidste at alt hvad der stod i menneskelig Magt for at holde dem borte fra Kysten, var udført efter den sidste Maneuvre, det gjaldt nu Liv og Død. Saaledes gik en Tid - da lød pludselig en Stemme saa høi og gjennemtrængende, at den synes selv at overdøve Elementernes Kamp, det var Overstyrmanden ved Rattet, og de faa Ord: "Hun lystrer ikke længer", trængte sig til Sjælen af Alle. Skræk og Rædsel stod malet i de djærve Sømænds hærdede Ansigter, Skibets Undergang var vis, det løb ind i Brændingen. Der blev givet Ordre til at kappe. Master og Rundholter fløi i Søen. Varpankeret faldt og borede sig ned i Sandqvagerne, men det kunde ikke holde, i samme Øieblik kastede en Braadsø Skroget op over det første Rev, en anden Bølge hævede det igjen og satte det med et Stød, der bragte Tømmeret til at knage i alle Sammenføjninger, ind paa Grundene og Vandet skyllede nu langs hen med Dækket. Hver Tanke om Orden og Diciplin var forsvundet blandt Mandskabet. Storbaaden blev givet ud og strax besat. Matroserne styrtede sig hovedkulds ned i den fra Rælingerne af; den kunde ikke rumme Flere. Endnu En sprang ned - han blev kastet i Søen af de Andre, men var heldig nok idet samme at faae Hold i Fangelinen, medens Baaden med en ilsom Fart blev revet bort af Strømmen. - "Red mig! red mig!" hylte den Ulykkelige til sine Kammerater, med den hjælpeløse Fortvivlelses Stemme, og søgte at hæve sig op af Vandet. - "Slip, Du Aadsel!" skreg en gammel skjæget Matros og slog efter ham med Aaren, "ellers gaae vi til helvede Allesammen". - Men den Anden agtede ikke derpaa, han blev ved at arbeide sig op. Hans Hænder omklamrede allerede Baadens Kant, da han med Eet udstødte et græsseligt, hvinende Skrig. - En Kammerat havde med sin Kniv overskåret alle Sener paa hans Haand, -

en lang, mørk Blodstribе blandede sig med Vandet. Matrosen, som nylig havde bedet ham at slippe Baaden, hævdede idetsamme sin Aare, og lod et saa knusende Slag falde paa den Ulykkeliges Hoved, at han straks slap; et huult, langtrukkens Suk lød - og en Mængde Bobler dreiede sig i skummende Kredse over det Sted hvor han sank.

Jan havde imidlertid kæmpet sig frem igjennem Brændingen og løb tæt forbi Skibets Baad. - "Hold ind vester mod Revet", - tilraabte han Mandskabet med en fuldtonende Stemme idet han som en Piil skjar dem forbi og styrede ud mod Vraget, som Lanternen i Natten betegnede ham. Captainen og to Andre vare endnu ombord; da han kom nærmere saae han dem hændervridende at løbe frem og tilbage paa de vaade Planker, men deres frygtelige Fortvivlelsesskrig forvanledes snart til et ligesaa lydeligt Udbrud af Glæde, da hans Baad løb ind under Siden af Skibet. Det næsten udslukkede Haab, den sidste Følelse som forlader det menneskelige Hjerter, vaagnede atter hos dem ved den Udsigt til Redning der viste sig. Han kastede Fangelinen op til Captainen og Baaden blev i en Hast gjort fast. - "Hurtig herved!" raabte han, "der er ingen Tid at miste. Vraget kan synke hvert Øieblik og saa er vi alle forlørne". - Et ungt Fruentimmer blev nu hjulpet ned, næsten halvdød af Kulde, hendes vaade Klæder hang stivfrosne omkring hende. Dernæst steg Captainen ned, og den sidste af de Tilbageblevne stod allerede paa det underste Trin af Faldrebstrappen, da en Braadsø dreiede Baaden med et pludseligt Ryk til siden, og Manden sank i Havet. Ved dette Syn udstødte Fruentimmeret et rædselsfuldt, gennemtrængende Skrig, og hun vilde være styrtet overbord, dersom Jan ikke havde grebet hende i Klæderne og afværget det. - "Min Fader! o, min Fader!" udbød hun med et saa yndigt Organ og i en Tone, hvoraf den inderligste Sjøleangst taledes, at Sømanden studsende vendte sig om mod hende, men det dybe Mørke der laae udbredt over Aftenen, forhindrede ham i at see hendes Ansigt. - "Vær rolig!" sagde han bevæget, "han kan frelses endnu, sid blot ned i Baaden, og Du," vedblev han, vendende sig mod Captainen, "tag Fangelinen, men gjør den for guds Skyld ikke løs medens jeg søger, at hjælpe ham dernede". - Alt dette skete i et Øieblik, i det næste kaldte Jan ad sin Hund, og styrtede sig med den ud i det fraadende Dyb.

Stormen hylede, Bølgerne pidskede voldsomme mod Skibets Sider og slyngede det frem og tilbage paa Sandrevlen, Stykker af Tømmer og Planker drev rundt omkring og tørnede flere Gange mod Baaden, i hvilken den blege Pige græd og jamrede sig for sin Fader. - Det var et grueligt Moment. - Det varede ikke længe førend Captainen saae et mørkt, laadent Legeme at hæve sig over Vandlinien og han hørte den modige Sømand raabe: "Kap Hundens Line, hurtigt! hurtigt!". - Det skete, Dyret udstødte et skingrende Hyl, et Glædeskrig fra Jan forkyndte det gode Resultat af hans Forsøg, og lidt efter nærmede han og Hunden sig Baaden, de havde reddet den Fremmede, og lagde ham ned i Bunden af det lille Fartøi. Da Jan var kommet op af Vandet, sad han et Øieblik stille, og hans Blik hvilede takkende mod den mørke Himmel, hvorfra Maanen i det samme blinkede frem og lod et guulblegt Skjær falde lige paa hans Ansigt. Hans tro Staldbroder rystede Vandet af sine lange Haar og lagde med en glad Tuden begge Forpoterne op paa sin Herres Skuldre. Sømanden klappede den kjærligt, og da han vendte sig om paa Toften saae han ved Hjælp af Maanens Skin, den ubekjendte Pige at bøie sig ned over Faderen og kysse ham. Rørt greb han Aaren, fanelinen blev gjort løs og Baaden foer med en voldsom Fart igjennem Bølgerne. Da de vare komne noget bort lød et huult, gennemtrængende Knald fra den Kant hvor Vraget laae. Captainen udstødte et Suk, han vendte sig derimod, men han saae kuns det

skummende Vandspeil, Skibet laa der ikke længere. - "Nu sank det!" yttrede Jan i en rolig Tone, medens han mat og afkræftet trak paa Aaren, "imorgen vil det knuste Tømmer ligge splittet ad omkring paa Kysten". - Lidt efter skød Baaden lykkelig igjennem den sidste Sandrevle op i Dyningen. Jan sprang ud; Faren var overstaaet; de vare Frelste. Til den anden Baad saaes Intet, men næste Dag laae elleve lemlæstede, knuste og blodige Liig drevne op paa Strandbredden.

Med en glad Jublen betraadte de Skibbrudne Landet. Jan hjalp det unge Fruentimmer ud af Baaden. - "Gud være lovet!" udbød hun med en bævende Stemme, og kastede sig grædende til Faderens Bryst. "Jeg har Dig da endnu, Du gode, kjære Fader, hvor jeg er taknemmelig derover; og Dem!" tilføiede hun i en ubeskrivelig blød Tone, henvendt mod Jan, "hvorledes skal jeg takke Dem? De har skjænket mig et dobbelt Liv ved at rive min Fader ud af Dødens Arme; uden ham vilde min egen Frelse intet Værd have for mig". - Faderen og Captainen yttrede ogsaa deres Taknemmelighed, men Jan unddrog sig den, og svarede med en dyb, rolig Tone, idet han pegede mod Himmelen; - "Tak ham deroppe, han fortjener det bedre, jeg var kuns et Redskab i hans Haand". - Derpaa trak han sin Baad op af Søen og gjorde den fast paa det Sted hvor den før havde ligget, medens Tro - saaledes hed Hunden - trængte sig op ad ham med en vedvarende Gjøen, som om den ogsaa vilde yttre sin Glæde over at være vendt lykkelig tilbage.

"Og hvorhen skulde vi nu gaae?" spurgte den Fremmede mismodig, efterat de første Glædesudbrud vare vegne for den Tanke, at han befandt sig med sin Datter i et vildfremmed Land. "Vil De endnu forøge vor Gjæld til dem ved at give os Huusly og Hvile for inat, i Deres Vaaning?" - "Hos mig?" gjentog Jan med et stille Smil, "det gik vel knap an". - "Og hvorfor ikke?" vedblev den Fremmede, "vi fordre Intet uden Huusly og Varme til imorgen". - "Der er andre Grunde hvorfor det ikke lader sig gjøre", afbrød Jan ham, "men jeg veed et Sted, hvor De kan faae Alt hvad De trænge til. Histoppe! et Par Bøsseskud herfra, der hvor De seer to store Lys skinne ud igjennem Vinduerne, ligger en Herregaard og Generalinde Rosendahl er en meget gjæstfri Værtinde. - De ere jo ikke de eneste Skibbrudne jeg fører op til hende", tilføjede han sagte. - "Rosendahl!" gjentog Fader og Datter forundrede, "er det muligt?" - "De kjender hende da formodentlig allerede?" spurgte Jan. - "Vistnok!" var den Fremmedes fornøiede Svar. "Hun er min Svigerinde, og kunne ikke bo et beleiligere Sted, siden nu Skjæbnen har ført os saa pludselig til Jylland! Du er vist ogsaa tilfreds dermed Flora! Ikkesandt?" - "Jo!" svarede den unge Pige, "jeg vilde blot ønske at vi allerede vare deroppe, for det er meget koldt her, og Du veed jeg er lidt forkjølet". - "mit kjære Barn!" hviskede Faderen i en ængstelig Tone. "Du befinder Dig dog vel? Jeg vil ikke tro, at -". "Vær kuns rolig, kjæreste Fader!" sagde Flora sagte og ømt, "jeg er for lykkelig iaften til ikke at være frisk, jeg trænger blot til lidt Ro efter de sidste Timers Skræk, intet Andet". - "Gud være lovet derfor", mulede Manden, og bad Jan at føre dem op til Herregaarden. - "Vi ville altsaa tage Generalinde Rosendahls Gjæstfrihed i Beslag", yttrede han underveis, i en munter Tone; "det er Juleaften, og vi inviterer os selv til at spise hendes Julegrød og Æbleskiver". - Medens Jan nu fører de Fremmede op til Gaarden, ville vi forlade ham, og henlægge Scenen til et mere hyggeligt Sted, end det nylig beskrevne.

Noget oppe paa Landet, inde paa Heden, laae en lille eensom Bondehytte, kaldet Høihus, paa sædvanlig Maade tækket med Straahalm og Lyng. Dens ene Side støttede sig op med en gammel Kæmpegrav, der paa een Gang tjente baade som Vold med den skjærende kolde

Havguse, som blæste fra Søen af, og til en Bagklædning af Huset, hvis Tag ikke naede høiere end op til Toppen af Høien. Det var i Skumringen og Hyttens Beboere havde allerede tændt Lys. Midt for et stort, blankskuret Egebord, inde i den lave Stue, sad en steengammel, rystende Olding paa en Bænk. Lange krøllede Lokker snoede sig ned over hans Skuldre, og gjorde hans skjønne, ærværdige Ansigt, med de venlige Øine Interessant og imponerede. Han var ifærd med at undervise nogle Børn, som sadde omkring Bordet. To Dreng og ligesaa mange piger lyttede til det han fortalte dem om gud og det Liv i Verden, de ikke kjendte til, og de Smaaes Blikke hang med en kiærlig Opmærksomhed ved Oldingens Læber. En dygtig Tørvild blussede i Kaminen, tæt ved denne sad en aldrende Kone og dreiede flittigt den Rok hun spandt paa. Ved et Bord, noget længere henne, var en stor, bredskuldret Mand ilav med at ordne og gennemsee endeel Papirer, som han havde for sig. Saaledes var Alt her et skjønt Billede paa en stille, huuslig Virksomhed, i hvilken den Ene ikke afbrød eller forstyrrede den Anden. En lang Tid gik hen; Stueuhret slog seks; da reiste Manden sig op, lagde Papirerne sammen og gjemte dem meget omhyggeligt i Bordskuffen, hvilken han laasede for. Derpaa gik han hen til Oldingen ved Bordet, og udbrød idet han lagde sin Haand paa dennes Skulder: "Naa Fatter! lad det saa være nok for iaften, det er Hellig' nu, og Børnene vil vel sagtens gjerne have lidt Lov førend i spise". - "Ja, ja, Jørgen!" svarede den Gamle, "som Du synes, vi kan jo holde op for denne Gang". - den Hurtighed hvormed de Smaae lagde Bøgerne sammen og reiste dem op fra deres Pladser, viste hvor kjærkomne Faderens Ord vare, og nu blev det mindre rolig i Stuen, idet de begyndte at lege med hverandre. Huusmoderen satte sin Spinderok hen i Krogen, og gik ud for at tilberede Aftensmaden og Manden hentede en ulden Vadmel's Kofte og nogle andre Klædningsstykker frem fra en stor Egekiste, som han iførte Oldingen og bandt ham derpaa et hvidt Tørklæde og en reen Krave om Halsen.

"See saa, Tonne!" - sagde han glad medens han trak en ny blaastribet Hue ned over den Gamles graa Lokker, "nu har jeg pyntet Dig til Juleaften". - "Tak for det, min Søn!" gjensvarede Tonne og trykkede hans Haand, "men Du har dog glemt det Vigtigste, ikke sandt, Du forstaaer mig nok?" Han pegede med en vis Alvorlighed paa sit Bryst. Jørgen fattede hans Mening, gik hen til Skabet, og fremtog en gammel Orden i et blaat og rødt Baand, - det var Jernkorset. "Du meente vel Din Orden, Fatter?" spurgte han smilende og hæftede den fast i Koftens Knaphul. "Denne Juul oplevede Du da alligevel", vedblev han venlig, og satte sig ned paa Bænken ved siden af den Gamle, "endskjøndt Du ikke troede det, da jeg forrige Aar ved denne Tid hjalp Dig Stadstøiet paa".

"Du har Ret, Jørgen! Vorherre har holdt mig ilive endnu, skjøndt jeg efter den sædvanlige Orden forlænge siden burde have været borte. Jeg er vel over de fem Snese nu, ikkesandt?"

"Et Hundrede og Tre, Tonne", yttrede Jørgen, og betragtede sin Fader med et kjærligt Blik. "Men hvad siger det! Du kan leve længe derfor, og jeg skal endnu mangan Juleaften pynte Dig op, Du gamle Fatter!"

"Sandt nok! hvorfor skulde jeg vel ønske at døe? Jeg har det jo godt her hos Dig, og jeg vilde selv gjerne leve saalænge Dine børn behøve min Undervisning".

Lidt efter reiste Jørgen sig op, og iførte sig en bedre Klædning, end den han gik til Hverdags med. Tonne sad paa sin Bænk og betragtede med et godmodigt blik de Smaae, som legede paa Gulvet, byggede huse, og seilede omkring paa Skamler medens Bedstefaderens Stok tjente dem til Aare. "Hvor bliver vel Jan af iaften?" spurgte han efter

nogen Tids Taushed. "Jeg har ikke seet noget til ham den hele Eftermiddag".

"Jeg veed det ikke, Tonne! kanskee sig at han er oppe i Forretninger hos Generalinden paa Herregaarden, han kommer vel snart".

"Ja han pleier sjeldent at blive ude om Helligaftenen, og han veed jo, at vi spise Klokken syv". - "Paa Søen vilde jeg ikke ønske han var", sagde Jørgen, og gik hen til det lille Vindue som vendte ud mod Heden, og udenfor hvilket Stormen peb og hylede med sin hele Voldsomhed. "Det er et haardt Veir iaften", bemærkede han for sig selv "hun blæser en Orkan fra Nordøst af; gaaer der Seilere forbi Revet ianat, saa have vi Fortjeneste imorgen med Strandingsgods". - "Det er en god dreng, den Jan!" udbød den Gamle, som ikke havde hørt hvad Sønnen sagde, "han volder Dig megen Glæde, Jørgen! Du har Fornøielse af Dine Børn, og det vil sige store Ting i disse Tider". - "Sandt nok, Tonne!" svarede Jørgen, som erkjendte det Rigtige i Faderens Ord; "Jan er en rask Knøs, og det ærgrer mig blot, hvergang jeg tænker paa, at han kunde have det langt bedre ved at fare, som forhen, end ligge her hjemme og slide Tiden for os; der stikker et godt Hjerte i den Dreng, og han glemmer altid sig selv, hvor det gjælder hans Familie". - "Jeg har opdraget ham", hviskede Tonne for sig selv med et tilfreds Smil, "jeg har lært ham at kjende sine Pligter, og naar jeg er død og glemt af alle Andre, skal han idetmindste huske paa mig og takke mig i min Grav".

Under denne Samtale havde Huusmoderen anrettet Aftensmaden; et stort Fad Risengrød dampede paa Bordet; Børnene toge ivrige Plads omkring det, og Jørgen hjalp den Gamle hen for ham bestemte Plads, og satte sig saa stiltiende ned ved Siden af sin Kone, medens Bønnen blev læst. Med høitidelig Alvor og bevæget stemme blottede Tonne sit Hoved og foldede Hænderne over den sribede Hue. Hans matte Øine fik Liv, og glindsede medens han læste de simple Ord. I Jørgens haarde, men ærlige Træk laae den største Andægtighed tilsyne, og hans Kone gjentog sagte og hviskende den velbekjendte Bøn. Der laae noget smukt, noget høitideligt i denne Scene. Børnene havde ogsaa foldet deres smaae Hænder, men hos dem var det blot en tom Ceremonie, for deres Tanker og Øine vare alene henvendte paa Risengrødfadet, som stod paa Bordet. Da tudede en Hund uden for, et Slag lød paa Huusdøren, den gik op, Jan traadte ind. Tonne kastede blot et Blik paa ham og fortsatte Bønnen, men det unge Menneske blev staaende stille og hørte til, saalænge Bedstefaderen læste; da han taug, trak han sin drivvaade Bais af, hængte den hen over Kakkellovnen og satte sig derpaa tilbords mellem sine smaae Brødre. Maaltidet begyndte.

"Hvor har Du været henne saalænge, Jan?", spurgte Tonne og betragtede sin Yndling med et velvilligt Blik; "Jørgen og jeg talte om Dig før; vi vidste ikke hvor Du var bleven af". - "Jeg har været ved Søen", svarede han, "jeg stod nede ved de Nørre-Rever hen paa Eftermiddagen og saae et Barkskib stævne herind efter; det blæste haardt, da Orkanen kom kunde han ikke klare sig for Kysten". - "Løb han paa Grund?" spurgte Jørgen ivrigt. - "Hun gik paa Grund med Top og Tavl", bemærkede Sønnen i en rolig Tone, som talte for, at saadanne Hændelser vare almindelige nok til ikke at vække synderlig Opsigt i denne Egn.

"Ja, ja! Det har været et strængt Veir i den sidste Tid, og det vil igjen blive en god Nat for os, denne; thi en Juleaften ere de vist Allesammen hjemme og vi kan da arbeide i Fred for dem".

"Skal I ud inat igjen, Jørgen?" spurgte Moderen med en bekymret Mine, "lad det være! det er dog Helligaften nu, og Du gjorde bedre i at blive herhjemme hos os denne Gang". - "Vist ikke, Karen!" sagde Manden med en bestemt Tone, "hvordan kan jeg blive hjemme,

naar de sætte Godset over fra den anden Side Aaen? De Warde Kjøbmænd ville nok see surt, om jeg ikke var parat til at tage imod det, saasart Baadførerne kom. Men iaften mener jeg at vi hurtigen faae Tingene i Orden; vi kunne godt kjøre den lige Vei over Heden tilbage med Vognene; Lieutenanten er oppe paa Herregaarden til Gilde hos Fogden, og der er vel knap Nogen af de Andre paa Vagt derude".

"Lad da Jan idetmindste blive her, at jeg dog kan have En af Jer hos mig; dersom Betjentene blive borte saa behøve I jo ikke at være ude Begge, og det er bestemt et slemt Varsel, naar man ikke er samlet med sin Familie en Juleaften". - "Ja det gaaer an!" var Svaret, "Jan kan blive hjemme hos Dig, og lidt over Midnat skal jeg nok være tilbage igjen!" - "Nei Fader!" sagde Jan, "jeg maa være med, det kunde dog hænde sig at Controlleurerne vare ude, saa vilde det være farligt, hvis Du alene var dernede for at tage imod Godset; vi følges ad; men vær Du kuns rolig Moder! det varer vel ikke saa længe denne Gang". - Konen mærkede nok, at hendes Bønner ikke formaaede at rokke Mandens og sønnens Beslutninger: hun taug med et Suk. "Hvorfor er Du saa vaad, Broder?" spurgte den lille Dreng, som sad ved siden af Jan - "see blot hvordan Vandet drypper af dig, ned paa den rene Dug. - Har Du være i Søen?" - "Ja næstendeel!" svarede Jan smilende. - "Hvorledes! i Søen?" udbrød Jørgen og Tonne forundrede. - "Ja! da jeg saae Skibet løbe op mod Grundene vidste jeg nok at det maatte gaae under, saa løste jeg vor Baad og roede ud mod det, fordi jeg muelig kunde hjælpe nogle af Folkene iland. Da jeg kom til Vraget havde allerede Matroserne givet Storbaaden ud, og vare roede bort med den, men Captainen og to Passagerer vare endnu tilbage. Det stod haard inden de kom ned, og den Ene faldt i Søen fra Faldrebstrappen af. Jeg og Tro fik ham alligevel op igjen og derved blev jeg vaad". Tonnes Øine havde medens han talede, dvælet paa ham med et Udtryk af den inderligste Velvillie og Kjærlighed. "Hellig Kors!" udraabte Moderen forskrækket, "hvad er det, Søn? - Du bløder jo!" - børnene udstødte et høit Skrig, og Jan mærkede først i dette Øieblik at Blodet løb ham ned af Armen. "Det er vel blot en lille Rift jeg har faaet paa Vraget", sagde han rolig, "det har Intet at betyde, et Begplaster vil gjøre det godt igjen". Han reiste sig op, og lidt efter havde han standset Blodet og forbundet Saaret.

Efterat Risengrøden var fortæret, satte Moderen en stor Hjortebov frem paa Bordet, og uddeelte vældige Portioner af den til Enhver især. "Hm! hm!", mumlede Jørgen og strøg sig med Haanden omkring Munden med et polidsk Smil. "Det skulde de vide oppe paa Gaarden, at vi have Hjortesteg hernede iaften, saa fik vi vel knap Lov til at spise den saa rolig som nu". - "Det har Du Ret i, Jørgen", svarede Karen, "siden den sidste Herredsfoged kom hertil, er det bleven reent forkeert. I fordums Dage kerede Ingen sig om, at Fattigfolk tog et Dyr paa Marken imellemstunder, der er da nok af dem alligevel, nu derimod risikerer man baade Bøde og Arrest, saasart de høre en Bøsse knalde. Jeg takker Vorherre for at der findes Dyr; thi ellers vilde det mangengang see daarligt ud for os". - "Tak ham heller, fordi din Mand og din Søn har et sikkert Øie og en god Bøsse", smaalo Jørgen, "uden dette vilde der kuns sjældent komme en Hjortebov paa Bordet".

Da Maaltidet var endt, lavede han sig til at forlade Hytten, trak en tyk, ulden Pijækkert over sin korte Trøie, knappede den tæt op i Halsen, tog et Par store Fiskerstøvler paa, og stak i et Øieblik, hvor Ingen gav Agt paa det, to Pistoler til sig, der hængte i et Skab paa Væggen. Da Tonne reiste sig fra Bordet gik han hen til Jan, som stod ved Kakkelovnen, og vred Vandet af Ærmerne paa sin Vams. "Søn!" hviskede Oldingen, med en rørende Alvor.

"Vorherre velsigne Dig! kom lad mig kysse Dig. Det er nu den niende Gang jeg beder godt for Dig, fordi Du ni Gange har glemt dit eget Liv for dine Medmenneskers. Bliv kun saaledes ved, det vil bringe dig Lykke, en god Gjerning lønner sig altid selv, min Dreng! om ikke ved andet, saa ved egen Bevidsthed, og jeg ser i Aanden, at Du engang vil bringe det til noget Stort, Du vil naae et høiere Maal end det, at døe som en simpel, ukjendt Fisker, og din Fremtid skal vorde lys og venlig". - Den Gamles Øine fik større Glands, medens han taledede; hans Figur hævede sig, og som han der stod, lignede han en af Oldtidens Præster, der udlagde en Dødelig fin Skjæbne. "Gaa nu med Gud, min kjære Søn", - vedblev han, "din Fader venter Dig". - Bevæget greb Jan Bedstefaderens Haand og kysede den. Lidt efter forlode han og Jørgen Huset, og de gik, efterfulgt af Hunden, ud til deres natlige Arbeide. - Da Stueuhret slog ti. hjalp Moderen den gamle Tonne i Seng, og tog saa igjen fat paa sin Rok, men Arbeidet vilde ikke ret gaa fra Haanden denne Aften. Hun lænede sig tilbage paa Stolen, og hensank i Grublerier, og det var deres Fattigdom, som i dette Øieblik var Gjenstanden for hendes Tanker, og som tilsidst bragte Taarer i hendes Øine. Hun skød Rokken hen for sig, bøiede sig over mod Stoleryggen og græd. Hendes lille Søn sad henne for Bordenden med Haanden under Kinden, hans store, mørke Øine hvilede paa hende. "Hør Moder!" udbrød han kjærligt, idet han foer ned fra Bænken, og slyngede sine smaae Arme omkring hendes Hals, - "Du maa slet ikke græde mere, bliv blot til jeg bliver stor, saa skal Du og Fader nok faae det godt herhjemme". - Moderen smilede, hun græd ikke længere, men trykkede den Lille tæt op til sit Bryst, og gik saa hen til Vinduet for at see efter Veiret. - Det var saa mørkt og sort udenfor; Maanen blinkede frem igjennem Skymasserne, som en Sørgefakkell i et Gravcapel. - "Blot de dog snart ville komme igjen, uden at der var hændet dem noget, jeg er saa bange for dem inat", hviskede hun sagte. Men Drengen havde hørt hendes Yttring. "Hvor gik de hen Moder?" spurgte han. - "Hm!" svarede Karen med et Suk, - "de gik ud for at fortjene Brødet til mig og Jer". En Time senere var Lyset slukket i Jørgens Hytte og beboerne i Seng.

----- 0000000 -----